

Droppskydd och munstycken är det som oftast fallerar då sprutorna testas, enligt en undersökning 2004. Foto: Magnus Sandström

Sprutttest blir obligatoriskt

Jordbruksverket föreslår att sprutttester blir obligatoriska från 2012, för att uppfylla EU:s direktiv om Hållbar användning av bekämpningsmedel. Ett testintervall på två år föreslås, vilket är oftare än minimikravet inom EU. Det motiveras av en hög felfrekvens på testade sprutor.

Senast 2016 ska alla lantbrukssprutor vara testade enligt EU:s direktiv om Hållbar användning av bekämpningsmedel. Direktivet kommer att gälla som tvärvillkor och senast 2020 ska de obligatoriska testerna genomföras minst vart tredje år. I Sverige görs de frivilliga testerna vartannat år, eller varje år om sprutan används mycket. Av Sveriges 14 500 sprutor testas ungefär 30 procent varje tvåårsperiod.

Många fel motiverar kort intervall

Jordbruksverket motiverar ett kortare intervall än minimikravet dels med att rekommendationer och krav då blir lika, och dels med att en undersökning 2004 visat att 74 procent av testade sprutor var behäftade med fel. Av de 240 sprutor som ingick i undersökningen hade 65 procent brister som åtgärdades av testarna och 8 procent kunde inte godkännas alls utan en större reparation. Jordbruksverket menar att eftersom det är de mest intresserade lantbrukarna som testar sina sprutor kan genomsnittssprutan ha ännu fler fel. De vanligaste bristerna var:

- Efterdropp från munstycken – 44 %
- Ojämn vätskefördelning och spridning på grund av defekta spridare, täppta eller slitna munstycken, täppta filter och fel bomhöjd – 22 %
- Trasig eller felvisande manometer – 21 %
- Läckage på ledningar – 17 %
- Läckage på armatur – 13 %

Ny undersökning kan komma

Om Regeringen antar förslaget vill Jordbruksverket dock göra om undersökningen innan tidsintervallet spikas. Om frekvensen av fel då är tillräckligt låg är man beredd att diskutera ett treårsintervall. En koll av sprutan före testet kan minska antalet fel och är alltid lämpligt att göra, inte minst med tanke på testutförarens säkerhet. Greppa Växtskyddet har en broschyr om underhåll och förbättring av sprutor där det också finns ett schema med kontrollpunkter som är bra att gå efter. Där ges också tips på hur man kollar och rättar till eventuella fel. Även i Land Lantbruk nr 3, 2010 diskuterades frågan i en överskådlig artikel.

Det här kan du göra själv:

Tvätta sprutan in- och utvändigt med rengöringsmedel före både egenkontroll och funktionstest. Ett schema för tvätt och sköljning finns i Jordbruksverkets trycksak "Inför sprutttestet". Kontrollen görs sedan med hjälp av Greppa Växtskyddets frågeställningar nedan.

Greppanyheter i arkivet på samma tema:

Viktig växtskyddsdiskussion i "64 åtgärder" 23/1-09

Ny handlingsplan för hållbart växtskydd 29/8-08

EU arbetar för samordnade regler för växtskyddsmedel 23/7-07

Läs mer om förslaget i:

Tillförlitliga växtskyddssprutor
Jordbruksverket
Rapport 2009:21
[www.jordbruksverket.se/
blanketter och trycksaker](http://www.jordbruksverket.se/blanketter_och_trycksaker)
Land Lantbruk nr 3, 2010

Bra broschyrer:

Greppa Växtskyddet,
42130 Hur du underhåller
och förbättrar sprutan.
[www.greppa.nu/greppaväst-
skyddet](http://www.greppa.nu/greppavastskyddet) Klicka på:
Beställning av broschyrer

Jordbruksverket,
Inför spruttestet, Jordbruks-
information 6 - 2005.
Kan beställas från Jordbruks-
verket www.jordbruksverket.se
Gå till Trycksaker och sen
Behörighetsmaterial

Elva punkter som bör kollas

1. Fungerar skydden på kraftöverföringsaxeln? Är de hela?
2. Går pumpen som den ska? Kolla täthet och kapacitet.
3. Fungerar omrörningen?
4. Är tanken OK? Kolla ytan, påfyllningssil och om lock och anslutningar är täta.
5. Är armaturen OK? Fungerar manometern och är den lätt att avläsa?
6. Är rör och slangar täta? Fyll tanken och dra upp trycket högre än du brukar. Kolla också slangarnas placering.
7. Har du rätt filter? Dags för rengöring eller byte?
8. Finns droppskydd? Fungerar de som de ska? Fem sekunder efter avstängning ska ingen sprutvätska komma ur spridarna.
9. Är bommen stabil?
10. Är vätskefördelningen jämn? Byt eller rengör misstänkta spridare.
11. Kalibrera sprutan. Metoder finns beskrivna i behörighetskursmaterial och sprutans instruktionsbok.

Mellan spruttesterna behöver förstås sprutan följas upp så att förändringar över tiden upptäcks. De elva punkterna bör därför kollas med jämna mellanrum. Risken för punkutsläpp och ojämn spridning minskar då avsevärt, vilket i sin tur ökar möjligheten till lägre doser och vattentäckningar vid sprutningen.

Monica Kling